

Gazeta Nowska

Abonament miesięczny w ekspedycji 90 groszy, z opłatą pocztową 1,— złoty. W razie wypadków, spowodowanych siłą wyższą, przeszkód w zakładzie lub tym podobnych nie przewidzianych okoliczności, wydawnictwo nie odpowiada za dostarczenie pisma, a abonenci nie mają prawa domagać się niedostarczonych numerów lub odszkodowania.

Od ogłoszeń pobiera się za 1-lin. wiersz 30 groszy. Reklamy przed dziełem ogłoszeń wiersz 35 groszy. — „Gazeta Nowska” wychodzi 1 raz tygodniowo a mianowicie w piątek. — Wydawca, drukiem i nakładem Władysława Wesółowskiego w Nowem (Pomorze). Prenumerata płatna zgóry. Ogłoszenia płatne natychm. Redaktor odpowiadz. Władysław Wesółowski, Nowe.

Nr. 36.

Nowe, sobota 3-go września 1938 r.

Rok XV.

Z dnia.

— Dochody i wydatki państwa. Dochody budżetowe państwa w pierwszych czterech miesiącach roku budżetowego 1938-39, tj. od 1 kwietnia do 31 lipca br. wynosiły 799.099 tys. zł. wobec 748.899 tys. złotych w analogicznym okresie 1937-38. wzrosły więc o 50.200 tys. zł. Wydatki we wspomnianym okresie osiągnęły 796.076 tys. zł. wobec 747.885 tys. zł. co oznacza wzrost o 48.191 tys. zł.

Budżet państwowy za okres pierwszych czterech miesięcy roku budżetowego 1938-39 zamyka się przeto nadwyżką w kwocie 2.823 tys. zł. gdy nadwyżka za analogiczny okres poprzedniego roku budżetowego wynosiła tylko 1.014 tys. zł.

— Żyjemy coraz taniej. Porównując ogłoszone przez Główny Urząd Statystyczny wskaźniki kosztów żywności w miastach z roku bieżącego i ubiegłego stwierdzić należy, iż życie w ośrodkach miejskich w Polsce uległo znacznemu potaniu. Gdy w czerwcu r. ub. wskaźnik kosztów żywności dla 209 miast w Polsce wynosił 53.6, w czerwcu br. obniżył się do 51.4. W 54 większych miastach liczących powyżej 25 tys. mieszkańców wskaźnik kosztów żywności wynosił w czerwcu ub. r. 54, w czerwcu br. 51.7. W 155 mniejszych miastach obniżył się z 53 w r. ub. do 50.9 w czerwcu br.

— Uroczystości w Kanadzie ku czci Polaka. W dniu 28 ub. m. w Toronto (Kanada) odbyła się podniosła uroczystość ku czci znakomitego pioniera techniki i przemysłu, Polaka, płk. Kazimierza Stanisława Gzowskiego, którego 40-ta rocznica śmierci przypadła w tym dniu.

Wielkie zasługi Gzowskiego otoczone są po dziś dzień wielkim uznaniem Kanadyjczyków. W czasach gdy jeszcze Kanada była półdzikim krajem, Gzowski z olbrzymim rozmachem organizacyjnym i dużym talentem inżynierskim przeprowadził cały szereg kapitalnych urządzeń komunikacyjnych (linie kolejowe, kanały, mosty itp.), co stworzyło świetne warunki dla gospodarczego rozwoju Kanady.

— Pierwszy polski zjazd w sprawach szpitalnictwa. W czasie pierwszej polskiej wystawy szpitalnictwa, jaka odbędzie się w Warszawie w dniach 2, 3 i 4 października br., zwołany zostanie również Pierwszy Polski Zjazd w sprawach szpitalnictwa, którego program obrad będzie miał doniosłe znaczenie społeczne.

W zjeździe tym weźmie udział znaczna liczba lekarzy, reprezentujących instytucje rządowe, samorządowe i ubezpieczalnie społeczne.

— Znaczny spadek handlu światowego. Według danych biura statystycznego Ligi Narodów wartość handlu światowego, liczona w złocie, uległa w czerwcu br. dalszemu zmniejszeniu, osiągając najniższy poziom od września 1936 r.

W pierwszych 6-ciu miesiącach br. wartość handlu światowego w stosunku do analogicznego okresu 1937 r. obniżyła się o 10 proc., przy czym światowy eksport spadł o 11 proc., a światowy import o 9.3 proc.

Przywóz do Stanów Zjednoczonych obniżył się o 42 proc., do Japonii o 35 proc., do Francji o 22 proc., do Belgii o 16 proc., do Włoch o 14 proc. i do Kanady o 12 proc., podczas gdy Australia wykazuje wzrost wartości importu w złocie o 25 pr., Argentyna o 13 pr., Niemcy o 9 pr., Indie o 6 proc.

Eksport z Argentyny obniżył się w pierwszym półroczu br. w stosunku do pierwszego półrocza 1937 r. o 50 proc., Indji o 30 pr., Kanady o 23 pr., Belgii i Japonii o 17 pr., Francji o 14 pr., natomiast eksport Stanów Zjednoczonych wzrósł o 4 procent, a Szwecji o 6 proc.

— Ciemnie fotograficzne w pociągach. Szwedzkie koleje wprowadziły obecnie nowość, cieszącą się dużym powodzeniem wśród podróżnych. W pociągach dalekobieżnych zainstalowano ciemnie fotograficzne, z których za niewielką opłatą można korzystać podczas jazdy, wywołując dokonane w czasie weekendów klisze fotograficzne.

— Wzrost produkcji przemysłowej w świecie. Według danych Biura Ekonomicznego Ligi Narodów, światowa produkcja surowców przemysłowych podniosła się w okresie 1929 do 1937 r. o 19 proc., a cała produkcja przemysłowa wzrosła we wspomnianym okresie o 20 proc. Światowe zapasy surowców zmniejszyły się w tym okresie o 6 proc.

Dożynki Kółek Rolniczych Czerwińsk i Smętowo.

W niedzielę, dnia 4 września br. urządzają Kółka Rolnicze Czerwińsk i Smętowo na łące w lesie Mała Karczma wielkie dożynki. Początek zabawy o godz. 14-tej. Orkiestra doborowa. Podczas imprezy różne niespodzianki, strzelanie do tarczy o nagrody i inne urozmaicenia. O godzinie 8 wieczorem wymarsz z orkiestrą na salę p. Leczkowskiego w Kolonii Ostrowickiej, gdzie odbędzie się zabawa taneczna.

— Znaczny wzrost obiegu pieniężnego w Polsce. Ogólny obieg pieniężny w Polsce zwiększył się w ciągu roku, tj. na dzień 31 lipca w porównaniu ze stanem z końca lipca 1937 r. o 95.3 miln. zł. Według danych G. U. S. całkowity obieg pieniężny wynosił bowiem na 31 lipca 1937 r. 1.467.4 miln. zł, a na 31 lipca 1938 r. 1.562.7 miln. zł.

— Filc ze starej skóry. W pogoni za oszczędnością i wynalazkami, Niemcy wynajdują coraz to nowe sposoby użytkowania starych przedmiotów. Ostatnio postanowiono ze starej zużytej skóry podeszwy fabrykować filc gorszego gatunku, któryby służył do wyrobu kapeluszy.

Ameryka nie będzie neutralna.

W napiętej sytuacji politycznej, która zaciążyła obecnie nad Europą, wzrok starego kontynentu zwraca się coraz ozięciej ku Ameryce, a na usta nie tylko polityków i dziennikarzy, ale każdego obserwatora wydarzeń ciąży się pytanie, jak zachowają się Stany Zjednoczone na wypadek wybuchu konfliktu zbrojnego w Europie?

Opinia europejska przyzwyczaiła się od momentu zawarcia traktatu wersalskiego, że Stany Zjednoczone pragną pozostawać daleko od konfliktów europejskich i nie interweniować w zagadnieniach, które ich bezpośrednio nie dotyczą. Jest to odwrotna strona wyznawanej przez Stany doktryny Monroe, niedopuszczającej obcej interwencji na kontynencie amerykańskim. Ostrożna polityka izolacji uprawiana przez Stany przejawiała się w tym, że Ameryka nie wzięła udziału w Lidze Narodów, dzieło jej prezydenta Wilsona. Nie wywiązanie się państw europejskich z zobowiązań finansowych w stosunku do Stanów, ustawiczne konflikty europejskie potęgowały amerykański izolacjonizm. Klasycznymi przedstawicielami tego kierunku byli amerykańscy republikanie. Z chwilą dojścia do władzy demokratów z Rooseveltem na czele, poczęła się przejawiać zmiana w nastrojach i opiniach, raczej ilościowa, niż jakościowa.

Powoli jednak poczęła sobie torować drogę myśl, że losy świata stanowią całość, a zrzućcie odpowiedzialności za jego losy nie uchylą konsekwencji, które na każdym państwie świata odbijają się. Zbrojny konflikt na Dalekim Wschodzie zaalarmował opinię amerykańską mimo ostrożnego i wyczekującego stanowiska rządu. Ofensywa polityczna Niemiec, prężność ustrojów totalistycznych, pragnących ogarnąć świat siecią swoich wpływów, poczęły wywoływać coraz większą niechęć w obywatelu amerykańskim, przyzwyczajonym do wolności i do demokracji. Przenikanie wpływów niemieckich na kontynent amerykański, propaganda narodowo-socjalistyczna wśród Niemców zamieszkałych w Ameryce, afery szpiegowskie, których bohaterami byli Niemcy i Niemki, gwałtowne próby wywarcia wpływu na politykę państw południowo-amerykańskich, co przejawiało się ostatnio w Brazylii — wszystkie te objawy poczęły niepokoić, a potem mobilizować opinię amerykańską.

I oto w harmonii z tą opinią miarodajni przedstawiciele wielkiej republiki poczęli raz po raz ostrzegać dążące do zdobyci imperiaлизму, podkreślać swoje przywiązanie do demokracji, a w końcu ostrzegać, że Stany nie będą się biernie przyglądały temu, co się na świecie dzieje. W ostatnich dniach padły takie oświadczenie z ust tak Roosevelta, jak i kierownika polityki zagranicznej Stanów Cordella Hulla. Głosy te wypowiedziały się raz jeszcze przeciw totalizmowi, przeciw metodom narodowo-socjalistycznym i podkreśliły czynne zainteresowanie aktualnymi wydarzeniami europejskimi.

Za nastrojami wyrażanymi już od dawna poczynają jednakowoż następować fakty. W polityce neutralności, uprawianej dotąd przez Stany nastąpił poważny wyłom. Rok temu Roosevelt zapowiedział w Chicago bojkot państw, które rozpoczną wojnę, w ostatnich dniach posunął się dalej, zapowiadając, że Ameryka nie pozwoli, aby Kanada, a więc Dominium angielskie, była zagrożona przez jakieś inne państwo. W ten sposób doktryna Monroe rozciągnięta została i na Kanadę. Obywatel amerykański w ten sposób przyzwyczaja się do tego, że Stany wychodzą w sposób wyraźny poza krąg dotychczasowej neutralności.

Na mocy tej formuły Stany muszą się aktywnie interesować szeregiem zagadnień obchodzących Kanadę, jako części Imperium Brytyjskiego. Opieka Stanów nad Kanadą zwałua siły angielskie lądowe i morskie, strzegące bezpieczeństwa tej części Imperium. W ten sposób współdziałanie militarne angielsko-amerykańskie, niesformułowane w teorii, staje się faktem. Ma to dla Anglii ogromne znaczenie i wzmacnia stanowisko wielkich państw zachodnich, Anglii i Francji. Od zainteresowania się Stanów Kanadą wiedzie tylko krok do aktywnego udziału w innych częściach globu i dotyczących ich spraw.

Potencjał potęgi amerykańskiej poczynają w ten sposób wywierać aktywny wpływ na sytuację światową. Obywatele amerykańscy poczynają sobie zdawać sprawę z nieaktualności i nieskuteczności polityki neutralności za wszelką cenę. Poinformowani obserwatorzy liczą się z tym, że Kongres amerykański gotów w bliskiej przyszłości zrewidować postanowienia polityki neutralności, która nie czyni różnicy między stronami wojującymi, między napastnikiem, a napadniętym. Akt taki byłby wydatnym wzmocnieniem bloku francusko-angielskiego.

W związku z politycznym przekreśleniem neutralności gotowe pójść analogiczne postanowienia w dziedzinie ekonomicznej. W Stanach obowiązuje Johnson Act ustawa, na mocy której państwu nie wolno udzielać kredytu krajowi, który nie wywiązał się ze swoich zobowiązań zaciągniętych w czasie wojny w stosunku do Stanów. W Waszyngtonie zaczynają się zastanawiać nad usunięciem i tej bariery między Ameryką i Europą.

Niemcy zdają sobie z tego sprawę i dlatego zabiegają o względy Ameryki, proponują jej korzystny układ handlowy za cenę poważnych ustępstw w dziedzinie cel. Stany jednakowoż nie przyjmują tej propozycji, radząc Niemcom, aby dążyli do nawiązania stosunków handlowych z całym światem, na równych warunkach umożliwiających wolną konkurencję. Francja ze swej strony, licząc się ze stanowiskiem Ameryki, nie wprowadza kontroli dewiz i idzie linią umiarkowaną w swojej polityce ekonomicznej i społecznej.

Dlaczego w Budapeszcie?

Na światowy kongres liliputów jaki się odbędzie w Budapeszcie zjedzie się około 56 000 uczestników. Przewodniczyć kongresowi będzie Juliusz Gont, król karłów węgierskich, posiada on 78,7 cm. wzrostu. Juliusz Gont jest wytrawnym politykiem, zna się na sprawach ekonomicznych i ma fabrykę przedmiotów codziennego użytku dla karłów. Zapytany przez dziennikarzy, dlaczego kongres karłów odbędzie się w Budapeszcie odpowiedział: „Na Węgrzech jest największy procent karłów na świecie. Podczas gdy w innych krajach przypada przeciętnie jeden karzeł na 80.000 ludzi normalnych, na Węgrzech 4 karłów przypada na 80.000 normalnych ludzi”.

Ogłoszenie.

Zarząd Miejski podaje do wiadomości, że z dniem 26 lipca 1938 r. weszło w życie rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 10. VI. 1938 o pasie granicznym (Dz. U. R. P. Nr 43 poz. 360).

W myśl tego rozporządzenia zostały wprowadzone na terenie pasa granicznego (cały powiat świecki) niektóre przepisy ustawy i rozporządzenia wykonawczego o granicach Państwa, obowiązujące w strefie nadgranicznej, a mianowicie:

1. § 25 ust. 2 Rozp. Min. Spraw Wewn. z 22. II. 1937 (Dz. U. R. P. Nr 12) wedle którego na hodowlę i utrzymywanie wszelkiego rodzaju gołębi trzeba zezwolenia powiatowej władzy administracji ogólnej, niezależnie od zezwoleń innych władz, wymaganych przez odpowiednie przepisy,

2. art. 8 ust. 1 rozp. Prez. R. P. z 23 grudnia 1927 (Dz. U. R. P. Nr 11-1937), wedle którego wznoszenie budowli i przebudowy starych domów wymaga, niezależnie od zezwoleń innych władz, wymaganych przez odpowiednie przepisy, uzyskania zezwolenia powiatowej władzy administracji ogólnej.

Przepisy powyższe tracą swą moc w dniu 1 listopada 1939.

Nowe, dnia 29 sierpnia 1938 r.

(—) Kuchczyński
Burmistrz.

Ogłoszenie przetargu.

Podaje do publicznej wiadomości, że w dniu 15. IX. 1938 o godz. 10 przed poł. odbędzie się w gmachu Starostwa Powiatowego w Świeciu pokój nr 5 publiczny przetarg ofert pisemnych na dzierżawę obwodu rybackiego jeziora „Sucha-Młyn” na strudze Suchej nr 2.

Dzierżawa rozpocznie się z dniem 1. X. 1938 i trwać będzie przez okres dziesięć lat, tj. do dnia 30. IX. 1948.

Do obowiązków dzierżawcy między innymi należy:

1. złożenie kaucji w wysokości 40 zł,
2. płacenie czynszu z góry w ciągu miesiąca kwietnia każdego roku,

3. obowiązkowe zarybienie obwodu w następującej wysokości (rok rocznie): a) leszcz 400 sztuk — 3 latków, b) węgorz 500 sztuk narybku węgorza montee, c) lin 500 sztuk 2-3 latków,

4. utrzymanie strażnika rybackiego,

5. pokrycie kosztów ogłoszenia przetargu w Przegładzie Rybackim.

Wadium licytacyjne w ustalonej wysokości należy złożyć w Kasie Skarbowej w Świeciu na rachunek sum depozytowych Starostwa przed rozpoczęciem przetargu.

Pisemne oferty na dzierżawę obwodu rybackiego z podaniem wysokości ofiarowanego czynszu rocznego należy w zamkniętych i opieczętowanych kopertach wnieść do Starostwa Powiatowego w Świeciu pokój nr 5 za potwierdzeniem najdalej do dnia 15. IX. 1938 o godz. 10 przed poł.

Blizszych wyjaśnień w sprawie warunków przetargu i dzierżawy udziela Starostwo Powiatowe w Świeciu.

Świecie, dnia 26 sierpnia 1938 r.

Starosta Powiatowy p. o.

(—) Mgr. Cwinarowicz.

Falszerstwa i falszerze.

Falszerstwo dokumentów jest tak stare, jak spisane niemal dzieje cywilizacji ludzkiej. Wiele sposobów falszowania zna kryminologia. Stare dokumenty falszowano np. przez zanurzenie ich w słabym rocznie kawy dla nadania im pozorów starości. Jednym z najczęstszych sposobów falszowania podpisów na czekach bankowych jest kopiowanie podpisów z bibuły oddanej do użytku publiczności bankowej. Wiele banków przestrzega swoich klientów, by nie zostawiali wysuszonych na bibule podpisów, a niektóre instytucje bankowe używają czarnej bibuły, by podpisy były niewidoczne. Najczęściej w dziejach falszerstwa podrabiano podpisy Antoniego Stradivariusza, fabrykanta skrzypiec. 50 lat temu słynny był na całym świecie falszerz Robert Spring, który posiadał nadzwyczajny wprost dar podrabiania podpisów.

Wielką zabawę latową

urządza

Klub Szoferów na Pomorzu filia Nowe

w ogrodzie i na sali p. Borkowskiego
w niedzielę, dnia 4 września 1938 r.

Koncert o godz. 3,30, od godz. 8 wiecz. taniec.

Doborowa orkiestra.

Wstęp: 49 gr.

O liczny udział Szan. Obywatelstwa z Nowego i okolicy jak najuprzejmiej prosi

Zarząd.

Ochronka Miejska w Nowem

urządza

w niedzielę, dnia 4 września 1938 r.
na placu przy Ochronce

ZABAWĘ LATOWĄ.

Pochód dzieci przez miasto o godz. 2-iej.

Początek koncertu na placu
przy Ochronce o godz. 2¹⁵.

Na miejscu bufet dobrze zaopatrzony
w smaczne przekąski itd.

Strzelanie do tarczy, koło szczęścia,
wędkowanie i różne inne niespodzianki.

Wstęp: 30 gr.

O poparcie naszej imprezy serdecznie
prosimy.

Siostry Służb. Maril.

Komunikat.

Nauka w Publ. Szkole Doksztalczącej Zawodowej rozpocznie się we wtorek, dnia 6 września br. o godzinie 17,15. Wpisowe w kwocie 3 zł należy uiścić w kancelarii szkoły.

Nowowstępujący do szkoły winni się zapisać w poniedziałek 5 bm. w godz. 16—18.

Nowe, dnia 31 sierpnia 1938 r.

Fr. Tytułski, kier. szkoły doksz.

Nabożeństwo szkolne odbędzie się w poniedziałek, dnia 5 września o godz. 8 w kościele parafialnym.

Obwieszczenie.

Na zasadzie ustawy z dnia 13. marca 1934 r. o nadzorze nad hodowlą koni (Dz. U. R. P. Nr. 32, poz. 284) oraz rozporządzenia Pana Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych z dnia 2. lipca 1935 r. o wykonaniu ustawy (Dz. U. R. P. Nr. 52 poz. 339) zarządza się przegląd ogierów przez Komisję Kwalifikacyjną i podaje się do wiadomości co następuje:

1. Właściciele ogierów 3-let. i starszych winni doprowadzić je na przegląd przed Komisję Kwalifikacyjną w terminie i miejscu określonym w niniejszym obwieszczeniu.

2. Za niedoprowadzenie ogiera przed K. Kw. właściciel ogiera ukarany będzie grzywną do 20 zł.

3. Zwolnione są od zgłoszenia i doprowadzenia przed K. Kw. ogiery, które:

a) są przygotowane w bież. roku kalendarzowym do prób dzielności lub biorą udział w próbach dzielności, odbywających się zgodnie z przepisami o wyścigach konnych,

b) są używane do badań naukowych lub celów leczniczych w zakładach naukowych lub leczniczych,

c) znajdują się w zwierzyńcach jako okazy,

d) biorą udział w popisach na arenach cyrkowych.

4. Właściciele ogierów urodz. w 1936 r. oraz ogierów zwolnionych na podstawie ust. 3, jeżeli pragną ubiegać się o uznanie ogiera za odpowiedzialnego do hodowli w celu uzyskania prawa pokrywania nimi cudzych klaczy w sezonie 1939 winni zgłosić je do Zarządu Gminnego oraz doprowadzić na przegląd przed Komisję Kwalifikacyjną.

5. Właściciele ogierów powinni przedstawić Kom. Kw. wszystkie dokumenty, dot. ogiera: dowód tożsamości, świadectwo pochodzenia (rodowód), poprzednio wydane świadectwo uznania itd.

6. Właścicielom ogierów uznanych przez K. Kw. wydane będą bezpłatne świadectwa uznania oraz świadectwa pokrycia, które właściciele ogierów uznanych winni wydawać właścicielom klaczy pokrytych przez ogiera.

7. Pokrywanie cudzych klaczy dozwolone jest tylko ogierami uznanymi i na obszarze jaki będzie wyznaczony w wydanym świadectwie uznania.

8. Ogierzy, które nie zostały uznane, podlegają opłacie 50 zł rocznie i nie wolno nimi stanowić cudzych klaczy.

9. Stanowienie cudzych klaczy ogierem nie posiadającym świadectwa uznania, karane będzie grzywną do 300 zł. Winny dopuszczenia możliwości pokrycia cudzych klaczy ogierem nieuznanym ukarany będzie grzywną do 20 zł.

Plan przeglądu ogierów: Nowe dnia 13 września 1938 r. o godz. 11 (na Targowisku) Nowe (miasto), Nowe (gmina).

Z okazji spędów ogierów odbędzie się równocześnie licencja klaczy szlachejnych, celem przyjęcia ich do ksiąg zarodowych.

Jednocześnie odbędzie się premiowanie szlachejnych klaczy z udzielaniem premii w wysokości 150 zł za klacze 3-4 letnie. Hodowca otrzymujący tę nagrodę winien się wobec Pomorskiej Izby Rolniczej zobowiązać klacz nagrodzoną utrzymywać 4 lata do odchowywania źrebiąt, stanowić ją ogierem wyznaczonym przez Izbę Rolniczą wzgl. kierownika Związku wzgl. kierownika Państwowego Stada Ogierów.

Powyższe obwieszczenie podaje się do wiadomości. Nowe, dnia 30 sierpnia 1938 r.

(—) Kuchczyński, burmistrz.

Na rozpoczęcie roku szkolnego polecam
t a n i o w znanych dobrych jakościach:

Ubranka dla dzieci, materiały na mundurki szkolne, płaszczyki, swetry
i pulowery wełniane, bereciki, czapeczki i szale, rękawiczki, pończoszki,
skarpetki, trzewiki skórkowe i ciepłe.

Teczki, torebki śniadankowe, tornistry, piórniki skórkowe i płócienne.

Bieliznę dziecięcą w wielkim wyborze.

Rynek 25

W. Jażdżewski, Nowe

Telefon 15

Bławy. Konfekcja. Galanteria. Obuwie.